

Έμφυλες Ταυτότητες και Εκπαίδευση

(Μάθημα 4)

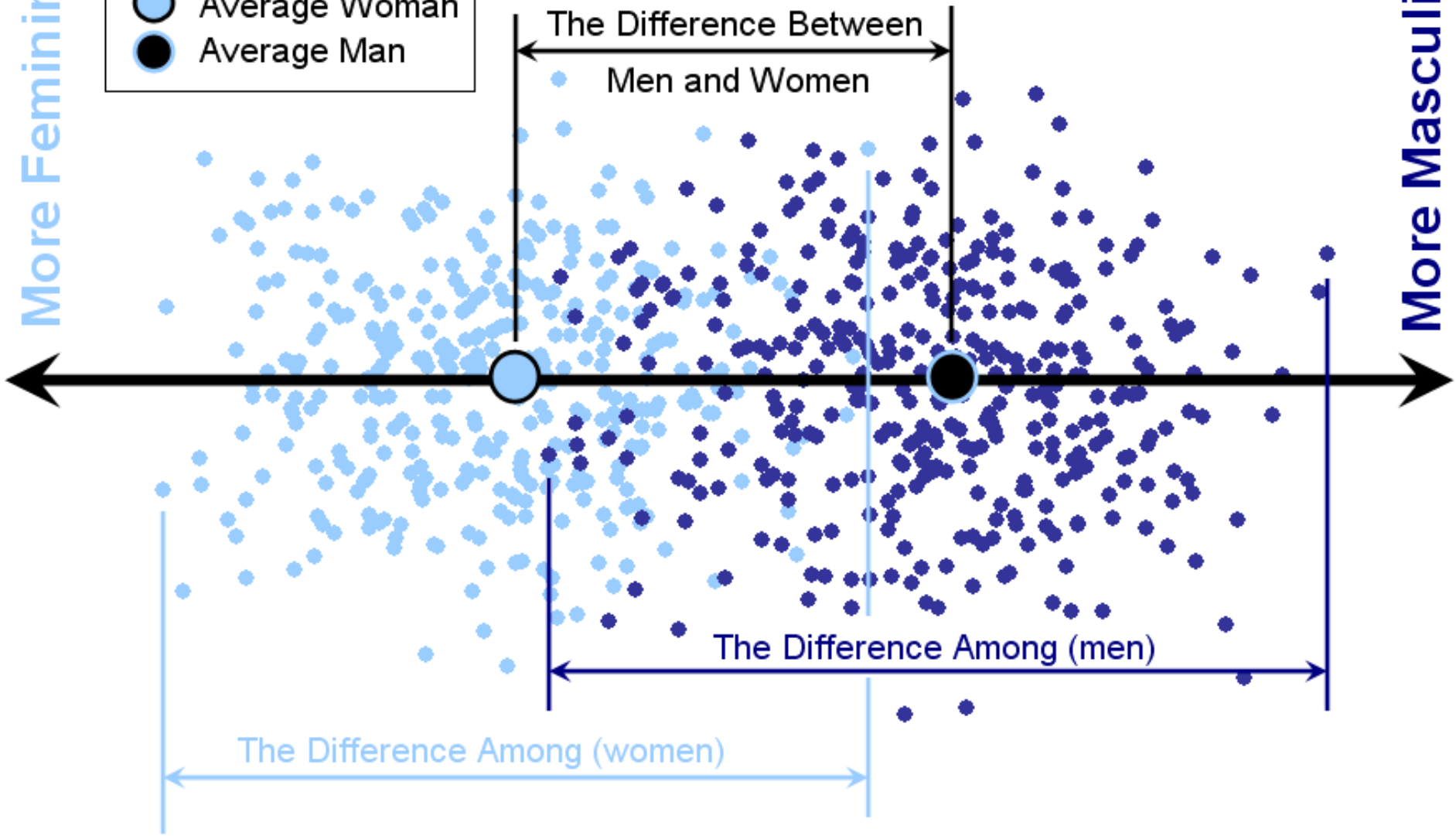
- Έμφυλες ταυτότητες → Πώς αντιλαμβανόμαστε εμείς και οι γύρω μας τον εαυτό μας ως αρσενικό ή θηλυκό
- Γενικός κανόνας: Αρσενικά = Ανδρισμός
Θηλυκά = Θηλυκότητα
- Διαφοροποιήσεις

More Feminine

More Masculine

- Woman
- Man
- Average Woman
- Average Man

- Έμφυλος ρόλος → Τι είναι αυτό που περιμένουμε να κάνουν τα φύλα
- Έμφυλα στερεότυπα → Τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας που αποδίδονται ανάλογα με το φύλο

- Έμφυλη ταυτότητα → Όλα τα νοήματα που εφαρμόζει κάποιος στον εαυτό του →

Πηγή για έμφυλη συμπεριφορά

οι άνθρωποι έχουν οπτικές για τον εαυτό τους στον άξονα αρσενικό-θηλυκό, κάποιοι είναι πιο θηλυκοί, κάποιοι πιο αρσενικοί και κάποιοι ίσως μια μίξη

Ρίζες θηλυκότητας/ανδρισμού

- Άνδρες vs Γυναίκες
- Παλιά οπτική: Οι διαφορές οφείλονται σε εγγενή χαρακτηριστικά και στην προσωπικότητα των αρσενικών και των θηλυκών
- Σήμερα: κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες

Margaret Mead

- Ανθρωπολόγος
- 1953: θέμα των διαφορών στο χαρακτήρα αρσενικών και θηλυκών
- Δεν υπάρχουν απαραίτητα διαφορές στο χαρακτήρα και στη συμπεριφορά των αρσενικών και των θηλυκών. Οι διαφοροποιήσεις είναι αποτέλεσμα διαφορών κοινωνικοποίησης

Έρευνα Mead

- 3 κοινωνίες/φυλές στην Παπούα Ν. Γουινέα
  - Arapesh (Α και Γ θηλυπρεπή συμπεριφορά)
  - Mundugumor (Α και Γ ανδροπρεπή συμπεριφορά)
  - Tchambuli (Α: Θηλυπρεπείς και Γ: Ανδροπρεπείς)

Ανάπτυξη θηλυκότητας και ανδρισμού

- 3 θεωρίες ανάπτυξης ταυτότητας φύλου:
  - ☞ Ψυχαναλυτική
  - ☞ Γνωστική
  - ☞ Θ. της κοινωνικής μάθησης

Σε όλες υπάρχουν 2 μέρη:

- Το παιδί μαθαίνει ότι είναι A ή Θ
- Το παιδί μαθαίνει τι σημαίνει αυτό

Ψυχαναλυτική θεωρία

- Η ταυτότητα φύλου διαμορφώνεται μέσω της ταύτισης με το γονέα του ίδιου φύλου
- 3 χρ.: έντονη σεξουαλική έλξη για το γονέα του αντίθετου φύλου και εχθρικά συναισθήματα για τον άλλο
- 6 χρ.: Επίλυση της διαμάχης και ταύτιση με το γονέα του ίδιου φύλου

Γνωστική θεωρία

- Υπάρχουν σημαντικά γεγονότα στη ζωή των παιδιών που έχουν μόνιμη επίδραση στη διαμόρφωση της ταυτότητας. Οφείλονται σε γνωστικούς παράγοντες
- Η ανάπτυξη της ταυτότητας φύλου προηγείται της ταύτισης με το γονέα του ίδιου φύλου

Γνωστική θεωρία (συν)

3 στάδια

- Ταυτότητα φύλου (2 χρ.)
- Σταθερότητα φύλου (4 χρ.)
- Μονιμότητα του φύλου (7 χρ.)

Θεωρία κοινωνικής μάθησης

- Έμφυλη ταυτότητα διαμορφώνεται από το περιβάλλον
- Επιβράβευση και τιμωρία

Συμβολική αλληλεπίδραση

- Η έμφυλη ταυτότητα γίνεται κατανοητή μέσα από τη θεωρία της ταυτότητας
- Θεωρία της ταυτότητας: ο εαυτός είναι μια οργανωμένη συλλογή ιεραρχικά τοποθετημένων ταυτοτήτων που λειτουργούν ως κίνητρο για τη συμπεριφορά μας
- «Σχήματα» για συνάφεια με νοήματα και καταστάσεις

- Η ταυτότητα φύλου βασίζεται στα νοήματα που έχουν εσωτερικευτεί.
- Καθαρά προσωπικά νοήματα → Αδυναμία παρατήρησης → Απόδειξη με συμπεριφορά

- Οι ρόλοι προϋποθέτουν κόντρα ρόλους (Δάσκαλος-Μαθητής, Μητέρα-Παιδιά)

Όμοια και στις Ταυτότητες → Ανδρισμός εκ των πραγμάτων αντίθετος με τη θηλυκότητα ως προς τα νοήματα ≠ διάκριση συμπεριφορών

Ανδρισμός/θηλυκότητα

- Τι είναι ανδρισμός;
- Είναι ένα σύνολο χαρακτηριστικών και συμπεριφορών που γενικά σχετίζονται με τον άνδρα.
- Ένας ή πολλοί;

Connell: Τύποι ανδρισμών

➤ Ηγεμονικός ανδρισμός

(πρότυπο για τον άντρα, de facto δεκτό, μορφή εξουσίας, διαβρωτικό και ανταγωνιστικό)

Συνδέεται με τη νομιμοποίηση της πατριαρχίας η οποία εξασφαλίζει ή θεωρείται ότι εξασφαλίζει την κυρίαρχη θέση των ανδρών και τον υποβιβασμό των γυναικών

- Μη ηγεμονικός ανδρισμός: 3 κατηγορίες
  - ➔ Υποδεέστερος ανδρισμός: Ανδρισμός των ομοφυλόφιλων.
  - ➔ Περιθωριοποιημένος ανδρισμός: Ανδρισμός των διαφόρων εθνοτικών ομάδων
  - ➔ Περιπλεγμένος ανδρισμός: Απολαμβάνει τα πατριαρχικά προνόμια αλλά διαφοροποιείται κιόλας

- Οι κατηγορίες είναι αλληλοκαλυπτόμενες.
- Ο Ανδρισμός παρών σε όλη μας τη ζωή.

- Θηλυκότητα;;;;;;
- Είναι ένα σύνολο χαρακτηριστικών και συμπεριφορών που γενικά σχετίζονται με τη γυναίκα.
- Μία ή πολλές;

- Εμφατική θηλυκότητα: Συμπληρωματική, συμμορφωμένη και σε σχέση υποταγής προς τον ηγεμονικό ανδρισμό. Δεν μπορούν να την υποστηρίξουν όλες αν και κάνουν προσπάθειες
- Κυρίαρχη θηλυκότητα: Δεν υποστηρίζουν την ανωτερότητα του ανδρισμού
- Υποδεέστερη θηλυκότητα: Ανώμαλες και αποκλίνουσες (φυλή, τάξη, σεξουαλικότητα, εικόνα, σώμα, ηλικία)

- Κυρίαρχες θηλυκότητες → Κατώτερες από τις εμφατικές → Κατώτερες από ηγεμονικούς ανδρισμούς

- Γυναικείος ανδρισμός (γυναίκες που έχουν πιο «ανδροπρεπή» συμπεριφορά)
- Ανδρική θηλυκότητα (άνδρες που επιδεικνύουν «θηλυπρεπή» συμπεριφορά)

